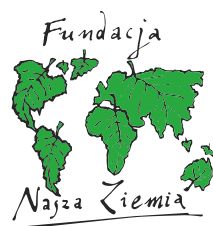

Akcja Sprzątanie świata – Polska 2021

myśle,
więc
nie śmieczę

Wstęp

Drodzy Uczestnicy 28. Akcji Sprzątanie świata – Polska,

jest wrzesień 2021 roku, a my po raz 28. szykujemy się, by posprzątać Polskę! W trzeci weekend września, niezmiennie, wspólnie z Wami zadbamy o nasze najbliższe otoczenie, o miejsca, w których lubimy wypoczywać, rozkoszując się pięknem natury. I tym razem zrobimy to nie tylko po to, by ulżyć środowisku naturalnemu, ale by zachęcić nas wszystkich do nieśmiecenia w naturze. Bo przecież od samego początku, od narodzin tej idei w 1989 roku w dalekiej Australii, właśnie o to chodzi – o niewyrzucanie śmieci do lasu, na plażę, do rzeki, jeziora czy morza. Nie ulega bowiem wątpliwości, że śmieci porzucone w naturze to nie tylko zagrożenie dla bioróżnorodności, ale i dla naszego zdrowia.

Jak wszyscy dobrze wiemy, ostatnie niespełna dwa lata to również czas globalnej pandemii COVID-19. Wpłynęła ona bardzo mocno na nasze codzienne życie, zabrała nam radość, zatrzymała nas w domach, ograniczyła podróże. Czas pandemii nie pozostał także obojętny dla natury. Ot, chociażby znacznie zaśmieciliśmy miejsca, w których często szukaliśmy wytchnienia od lockdownowej rzeczywistości. Jak pokazują nasze raporty z akcji terenowych z 2020 roku, korzystaliśmy z każdej okazji, aby odwiedzać polskie góry, lasy, morze, a nasze wizyty, nie da się tego ukryć, wpłynęły na ilość śmieci porzuconych w naturze. Dlatego postanowiliśmy, aby hasło tegorocznej akcji było swoistą parafrazą Kartezjuszowskiego powiedzenia *Cogito ergo sum* („Myślę, więc jestem”) i brzmiało: „Myślę, więc nie śmieczę”. Wystarczy bowiem, zanim bezrefleksyjnie wyrzuci się do lasu czy na plażę puszkę lub butelkę po właśnie wypitym napoju, wziąć głęboki oddech i pomyśleć z troską o jedynej planecie, jaką mamy do życia.

W ramach tegorocznej edycji Sprzątania świata chcemy również podpowiadać, jak poprawnie organizować swoje akcje terenowe. One też wymagają przecież myślenia i troski o każdy element: od wybrania terenu do posprzątania i uzyskania pozwolenia od jego właściciela, przez zapewnienie bezpieczeństwa uczestnikom akcji, w tym stosowanie się do aktualnie panujących reżimów sanitarnych, aż po uzgodniony wywóz zebranych

odpadów. Kiedy tak zorganizujemy nasze działania, możemy być pewni, że przyniesie to ekologiczny efekt, sprawi nam radość i satysfakcję, nauczy współpracy i współdziałania na rzecz większego celu – zdrowej i pełnej życia Ziemi.

Na chwilę przed Wielkim Finałem 28. Akcji Sprzątanie świata – Polska życzymy Wam i Waszym bliskim przede wszystkim zdrowia. W dniach 17–19 września będziemy wspierać Wasze akcje terenowe i stacjonarne dobrymi myślami. Z wdzięcznością w sercu będziemy też oczekiwać Waszych raportów. Niech hasło tegorocznej Akcji: „Myślę, więc nie śmieczę” nie schodzi z Waszych ust, towarzyszy Wam w relacjach w mediach społecznościowych, stanowi nasz wspólny manifest do śmiejących w naturze. Połączyło nas Sprzątanie świata i miłość do Matki Ziemi.

Dziękujemy!

Mira Stanisławska-Meysztowicz

Przewodnicząca Rady Fundacji Nasza Ziemia
Założycielka Fundacji Nasza Ziemia
Inicjatorka Akcji Sprzątanie świata w Polsce

Melbourne – Warszawa
Sierpień 2021 roku

Beata Butwicka

Prezes Zarządu
Fundacja Nasza Ziemia

NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE O AKCJI SPRZĄTANIE ŚWIATA – POLSKA 2021

Worki i rękawice w dłoń!

Do końca września możesz przeprowadzić swoją akcję terenową w ramach 28. Akcji Sprzątanie świata – Polska.

Wielki Finał Akcji odbędzie się tradycyjnie w trzeci weekend września:
17.09 (piątek), 18.09 (sobota), 19.09 (niedziela).

Swoją akcję możesz zarejestrować na stronie: <http://naszaziemia.pl/ssp2021/>.

Najnowszych informacji szukaj w naszych kanałach społecznościowych na Facebooku i Instagramie: [@naszaziemia](https://www.facebook.com/naszaziemia).

Jeśli masz pytania, napisz do nas maila na adres:
fundacja@naszaziemia.pl.

Spis treści

Sprzątanie świata – Polska, akcja terenowa

Sprzątamy, bo nadal śmiecimy	str. 6
O Akcji Sprzątanie świata – Polska	str. 8
10 kroków do zorganizowania swojej akcji terenowej w ramach Akcji Sprzątanie świata – Polska	str. 10
Weekendowe śmieci	str. 16
Plakat 28. Akcji Sprzątanie świata – Polska	str. 20
Co się dzieje z porzuconymi śmieciami?	str. 21

Sprzątanie świata – Polska, akcja stacjonarna, materiały edukacyjne

Wstęp do materiału edukacyjnego	str. 24
Wychowanie przedszkolne	str. 26
Materiał dla I etapu edukacyjnego	str. 29
Materiał dla II etapu edukacyjnego	str. 31
Materiał dla III etapu edukacyjnego	str. 36

Sprzątanie świata – Polska Akcja terenowa

Sprzątamy, bo nadal śmiecimy

Kiedy powiesz, że bierzesz udział w „sprzątaniu świata”, każdy będzie wiedzieć, o jaką akcję chodzi. Działamy od 1994 roku i już drugie pokolenie Polaków w trzeci weekend września wychodzi, aby posprzątać swoją najbliższą okolicę, czyniąc to, by wspólnie z Fundacją Nasza Ziemia zmanifestować fakt, że śmiecimy i to w miejscach pięknych z natury.

Nas to po prostu złości!

W tym roku już po raz 28. między 17 a 19 września będziemy sprzątać Polskę. Hasłem tegorocznego sprzątania jest: „Myślę, więc nie śmieczę!”. Dlaczego taka maksyma? Bo kiedy sprzątamy i widzimy te liczne dzikie wysypiska w lesie, rozrzucone śmieci po weekendzie nad jeziorem czy wyrzucone do przydrożnego rowu buteleczki, narasta w nas złość i frustracja. Przecież chodzi o naturę, o środowisko, w którym żyjemy na co dzień! Nie mamy innej planety, więc sam akt śmiecenia po prostu nie mieści się nam w głowach.

Czas zrobić porządek

Czas zrobić porządek nie tylko w naturze, ale i w naszych głowach. Jeżeli przemawia do Ciebie hasło naszej tegorocznej Akcji i naprawdę czujesz, że nadszedł czas zrobić generalny porządek w swojej okolicy, chwyć za worek, rękawice, zbierz znajomych, rodzinę, przyjaciół i dołącz do nas – do tych, którzy od lat dbają o Polskę bez śmieci i zachęcają innych do nieśmiecenia. Zapoznaj się z kilkoma naszymi wskazówkami, które ułatwią Ci organizację Twojej akcji terenowej. Zapraszam do lektury informatora i zachęcam do zastosowania w praktyce zawartych tam porad. To wiedza zdobywana latami przez Fundację Nasza Ziemia. Jej wykorzystanie sprawia, że akcja jest bezpieczna, przeprowadzona sprawnie i co najważniejsze – z korzyścią dla Matki Ziemi i dla nas. A przecież o to w tej sprawie chodzi, nieprawdaż?

Manifest, który piszemy wspólnie

Kiedy po skończonej akcji spojrzycie na zebrane śmieci, na te setki butelek, opakowań z tworzyw sztucznych, minigrillów, kartonów po pizzy czy na hulajnogi elektryczne, wersalki, wanny, rowery, to uwierzcie mi, sam taki widok zrobi na Was olbrzymie wrażenie. Kiedy uruchomicie wyobraźnię i pomnożycie wynik swojego sprzątania przez ty-

siące akcji terenowych w całej Polsce, zobaczycie zdumiewający, słodko-gorzki efekt. Słodki, bo przecież uczestnicy akcji właśnie odciążyli naturę z setek ton odpadów. Czapki z głów i zielone serca dla nich! Gorzki, bo w końcu te odpady nie znalazły się tam same. To dowód na to, że śmiecimy. I to na potęgę! W zeszłym roku zebraliśmy ponad 20 tysięcy worków odpadów, czyli około 140 ton śmieci. To waga prawie 5 samolotów Boeing 737-400! Ten wynik powinien poznać każdy w Polsce i wziąć go sobie do serca. Warto też pamiętać, iż wiele odpadów porzuconych w naturze stanowi źródło cennych surowców wtórnych, pod warunkiem że trafią one do odpowiedniego pojemnika. Mam nadzieję, że również w tym roku do Akcji przyłączy się jak największa liczba osób i wspólnie napiszemy manifest 2021, podpisany po prostu „Myślę, więc nie śmieczę”. A zatem worki i rękawice w dłoń!

Grzegorz Mikosza

Główny Koordynator Akcji
Sprzątanie świata – Polska

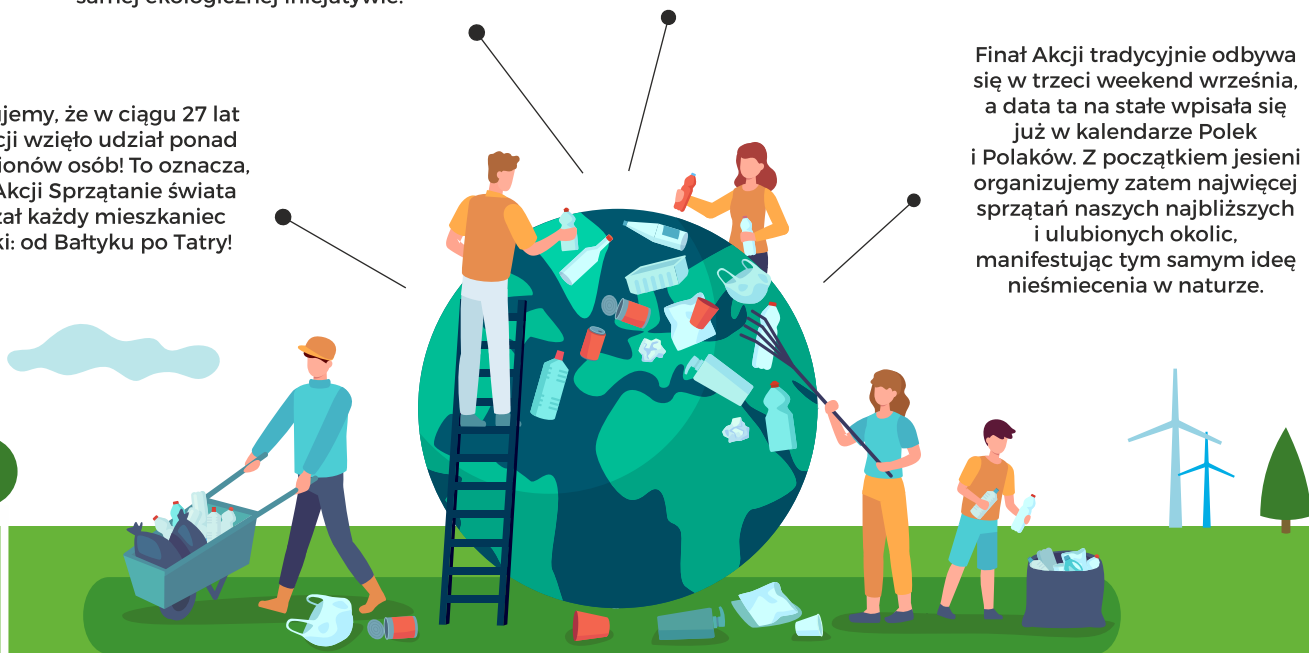
O Akcji Sprzątanie świata – Polska

Akcja trwa nieprzerwanie od 1994 roku. To oznacza, że obecnie sprząta z nami już drugie pokolenie Polaków! Ci, którzy jako pierwszoklasiści uczestniczyli w pierwszej Akcji, to dzisiaj osoby dorosłe. Teraz ich dzieci mogą brać udział w tej samej ekologicznej inicjatywie.

Akcja Sprzątanie świata – Polska to przede wszystkim praktyczna lekcja ekologii. Kto raz wyszedł posprzątać, nie będzie już śmiecić. To również okazja do tego, aby budować wrażliwość na naturę i problemy Matki Ziemi.

Szacujemy, że w ciągu 27 lat w Akcji wzięło udział ponad 20 milionów osób! To oznacza, że o Akcji Sprzątanie świata słyszał każdy mieszkaniec Polski: od Bałtyku po Tatry!

Finał Akcji tradycyjnie odbywa się w trzeci weekend września, a data ta na stałe wpisała się już w kalendarze Polek i Polaków. Z początkiem jesieni organizujemy zatem najwięcej sprzątań naszych najbliższych i ulubionych okolic, manifestując tym samym ideę nieśmiecenia w naturze.

Akcję w Polsce zainicjowała Mira Stanisławska-Meysztowicz, Polka na stałe mieszkająca w Australii. Jest to część międzynarodowego ruchu Clean Up The World, który swój początek ma w Australii. Od 1993 roku Akcja odbywa się pod patronatem ONZ.

93% polskich szkół podstawowych zadeklarowało, że przynajmniej raz uczestniczyło w Akcji. Ponad połowa zaś bierze w niej udział każdego roku.

Koordinatorem Akcji w Polsce od samego początku jest Fundacja Nasza Ziemia. To organizacja pożytku publicznego założona w 1994 roku przez Mirę Stanisławską-Meysztowicz. Oprócz sztanदारowej Akcji Sprzątanie świata – Polska fundacja realizuje projekty i programy edukacyjne.

Od 2020 roku możliwe jest również uczestnictwo w Akcji Sprzątanie świata – Polska w formule stacjonarnej. Do Informatora 28. Akcji dołączamy materiały edukacyjne do zajęć, które można zrealizować z dziećmi i młodzieżą, nie wychodząc w teren. W ten sposób ekologiczna lekcja trwa, nawet jeśli panują obostrzenia związane z pandemią COVID-19.

O Akcji Sprzątanie Świata – Polska

**PLASTIK?
REZYGNUJĘ.
REDUKUJĘ.
SEGREGUJĘ.**

W 2020 roku sprzątałimy pod hasłem: „Plastik? Rezygnuję. Redukuję. Segreguję”. W Akcji wzięto udział prawie 100 tysięcy osób! W tym: 18 538 przedszkolaków, 54 326 uczniów szkół podstawowych, 1382 uczniów szkół ponadpodstawowych oraz 9462 osoby dorosłe. W sumie zebraliśmy ponad 20 tysięcy worków z odpadami. To tyle, ile w sumie ważą 3 samoloty Boeing 737-400. Zgłoszonych zostało nam również 606 dzikich wysypisk.

Fundacja Nasza Ziemia zbiera wyniki wszystkich akcji terenowych i publikuje raport – 27 raportów z 27 Akcji przeprowadzonych od 1994 roku pokazuje, jak wspólnie dbamy o Matkę Ziemię. To jedyna taka publikacja, która zbiera efekty pracy tysięcy wolontariuszy sprzątających w każdym zakątku Polski. Pod koniec roku raport wysyłamy do mediów i przedstawiciele szeroko rozumianej opinii publicznej.

Fundacja Nasza Ziemia opracowała zasady poprawnego przeprowadzenia akcji terenowej. Z informatora dowiesz się, jak krok po kroku zorganizować swoje sprzątanie.

myśle,
**więc
nie śmieję**

W tym roku sprzątniemy pod hasłem: „Myślę, więc nie śmieję!”. Autorem plakatu 28. Akcji jest znakomity artysta grafik Andrzej Pągowski, który od 27 lat non profit ofiarowuje swoje plakaty Fundacji Nasza Ziemia.

Śmieci to problem globalny. W pierwszym dniu finału 27. Akcji Sprzątanie Świata – Polska uczestniczyli przedstawiciele 25 ambasad: Palestyny, Nowej Zelandii, USA, Irlandii, Niemiec, Kanady, Kolumbii, Izraela, Łotwy, Finlandii, Niderlandów, Wielkiej Brytanii, Szwecji, Szwajcarii, Francji, Danii, Norwegii, Ukrainy, Słowenii, Belgii, Słowacji, Serbii, Mołdawii i Litwy oraz Australii, która jak zawsze objęła wydarzenie swoim patronatem honorowym.

Finał Akcji 2021 odbędzie się tradycyjnie w trzeci weekend września (17, 18, 19 września).

10 kroków do zorganizowania własnej akcji terenowej w ramach Akcji Sprzątanie świata – Polska

Chcesz zorganizować sprzątanie? Świetnie!

Poprowadzenie lokalnej akcji Sprzątanie świata – Polska to naprawdę fantastyczna przygoda, którą polecamy każdemu ze smykałką organizatora. Dla stawiających w tym temacie pierwsze kroki, ale również dla doświadczonych koordynatorów zebraliśmy **10 przydatnych wskazówek**, które pomogą Wam sprawnie dołączyć do 28. Akcji i wrześniowego finału! Pamiętajcie, że akcja ma charakter społeczny. Wspólnie pracujemy na jeden wynik, który Fundacja Nasza Ziemia podsumuje w jedynym w Polsce raporcie Akcji Sprzątanie świata.

Gotowi? No to zaczynamy!

1. Postaw sobie cel i dobrze zaplanuj akcję

Wyrusz na rekonesans. Wsiądź na rower, wybierz się na spacer i znajdź miejsca, co do których widać, że po prostu wymagają posprzątania. Dowiedz się, kto zarządza tym terenem i do kogo on należy (do miasta/gminy, osoby prywatnej, instytucji). Skontaktuj się z właścicielem terenu, który udzieli Ci informacji na temat możliwości przeprowadzenia akcji w wybranym przez Ciebie miejscu.

Działamy lokalnie w myśl zasady „W tym roku posprzątam swój kawałek Polski”! Wstępnie zaplanuj, kogo chcesz zaangażować w akcję i ile osób będzie uczestniczyć w sprzątaniu. Kto może Ci pomóc w organizacji? Dobierz osoby, które będą kierować poszczególnymi grupami.

Dowiedz się, jakie są warunki lokalne na terenie, na którym będzie realizowana akcja. Znajdź adresy i numery telefonów do właściciela terenu, lokalnych władz, firm zajmujących się wywozem śmieci. Zrób listę potrzebnych materiałów i zadań. Pomyśl też o tym, jak chcesz promować akcję i ideę Sprzątanie świata – Polska. Wejdź na stronę www.naszaziemia.pl/ssp2021, pobierz plakat tegorocznej Akcji, skorzystaj z banerów i plików graficznych Akcji, które udostępniliśmy bezpłatnie.

2. Zadbaj o bezpieczeństwo akcji

Mając już plan, możesz zadbać o to, co najważniejsze, czyli bezpieczeństwo uczestników akcji.

W związku z pandemią COVID-19 śledź komunikaty i strony rządu (w tym: <https://www.gov.pl/web/koronawirus/pytania-i-odpowiedzi>) w celu uzyskania aktualnych informacji na temat obostrzeń.

Zadbaj również o bezpieczeństwo podczas akcji. W czasie rekonesansu dobrze jest zaznaczyć na mapie miejsca niebezpieczne (na przykład takie, gdzie znajdują się odpady, którymi powinny zająć się służby specjalistyczne). Zaproś do udziału w wydarzeniu ratownika medycznego i zabierz ze sobą apteczkę pierwszej pomocy. Pamiętaj, żeby każdą sytuację zagrożenia traktować poważnie! Zawsze miej przy sobie telefon, aby w razie potrzeby wezwać pomoc.

3. Czas na formalności

Planując każde sprzątnięcie, musisz zadbać o to, żeby Wasza akcja odbyła się zgodnie z lokalną jurysdykcją. Dowiedz się, do kogo należy teren, który zamierzacie wysprzątać, skontaktuj się z właścicielem (to może być na przykład Wasza gmina lub urząd zieleni miejskiej). Poinformuj ich o swoich planach. Poproś o wsparcie, jak na przykład worki i rękawice. Ustal również, co zrobić z zebranymi odpadami. Czy gmina pomoże Wam w ich bezpłatnym odebraniu? Czy raczej skieruje Was do firmy, która na Waszym terenie zajmuje się odbiorem odpadów? Ustal, gdzie składowane będą zebrane odpady, i zasugeruj, że będziecie je zbierać z podziałem na frakcje. Ustal dzień i godzinę odebrania śmieci. Pozyskaj też numer telefonu do osoby, która uzgodni z Wami odbiór, i upewnij się, że śmieci faktycznie zostały odebrane. Pomyśl również o sanitariatach. Te wszystkie rzeczy trzeba zaplanować z jak największym wyprzedzeniem – nie czekaj z tym do ostatniej chwili.

Nie zostawiaj odpadów bez wcześniejszego ustalenia ich odbioru. Pozostawione na skraju lasu, na plaży, przy drodze tworzą dzikie wysypiska i zagrożeniem dla zwierząt, ludzi i przyrody.

4. Zgłoś akcję!

Wejdź na stronę www.naszaziemia.pl/ssp2021 i skorzystaj z formularza, aby zarejestrować Waszą akcję. Podaj nam niezbędne informacje – nie zajmie Ci to więcej jak 5 minut.

5. Zbierz drużynę

Zrób listę uczestników. Zastanów się, kogo jeszcze możesz zaangażować w akcję. Czy na Twoim terenie działa organizacja pozarządowa, która zechce dołączyć się do tej inicjatywy? Harcerze, uniwersytety III wieku, a może grupy hobbyistyczne? W całej Polsce wszystkie te grupy działają aktywnie na rzecz środowiska i być może czekają tylko na Twoje zaproszenie? W grupie siła!

6. Zadbaj o niezbędnik WOLONTARIUSZA NASZEJ ZIEMI

Zadbaj o niezbędnik wolontariusza Naszej Ziemi: rękawice i worki (jeżeli w czasie akcji prowadzona jest selektywna zbiórka, zatroszcz się również o to, by worki były oznaczone kolorami frakcji odpadów). Do tego dobrze jest, by część osób posiadała chwytaki.

W czasie pandemii COVID-19 zadbaj o środki bezpieczeństwa osobistego, takie jak rękawice ochronne czy środki do dezynfekcji rąk.

7. Poszukaj partnerów

Sprzątanie świata – Polska jest akcją społeczną. Niemniej jednak w czasie organizacji wydarzeń może być konieczne poniesienie kosztów związanych z niezbędnymi materiałami, promocją akcji czy logistyką. Poszukaj zatem lokalnych partnerów, którzy zechcą wesprzeć Waszą akcję. Firmy z Waszego regionu mogą z radością wspomóc taką inicjatywę, a może nawet wesprzeć Was swoim wolontariatem pracowniczym. Zadbaj później o odpowiednie podziękowanie dla partnerów. Umieść logo partnerów w informacjach o akcji i zaprosz ich reprezentantów na wydarzenie.

8. Zadbaj o oprawę akcji

Akcja ma przede wszystkim wymiar edukacyjny, zatem jest to doskonała okazja do promocji działań proekologicznych w środowisku lokalnym. Mile widziane są projekty edukacyjne połączone z kampaniami informacyjnymi, zachęcające społeczność lokalną do

zmiany nawyków w kierunku ograniczania ilości odpadów. Zgromadzone w informatorze materiały będą pomocne przy projektowaniu innowacyjnych przedsięwzięć. Może warto też zaprosić kogoś z Waszego terenu, kto w czasie wydarzenia opowie o problemach i wyzwaniach związanych z gospodarką odpadami czy ochroną środowiska naturalnego? To przecież idealna okazja do promowania dobrych, proekologicznych postaw!

Pamiętaj, aby oprawa wydarzenia była w ekologicznym duchu. Stawiajmy na lokalne atrakcje, zdrowe poczęstunki, działania zero waste oraz takie dodatkowe aktywności, które nie zużywają takich zasobów jak woda, paliwo czy energia.

9. Ruszaj w teren i sprzątaj

Masz już wszystkie prace przygotowawcze za sobą. Teraz postępuj zgodnie z zaplanowanym scenariuszem. Przed wyruszeniem w drogę wyjaśnij wszystkim uczestnikom zasady akcji, myśl przewodnią tegorocznej Akcji: „Myślę, więc nie śmieczę” oraz zasady bezpieczeństwa. Ustalcie harmonogram czasowy. Jeżeli zachodzi taka konieczność, podzielcie się na mniejsze grupy. Ustalcie miejsce zbiórki śmieci (najlepiej blisko drogi, by umówiony wywóz śmieci przebiegł bezproblemowo). Pamiętajcie o poszanowaniu przyrody. Uważajcie na żyjące dziko zwierzęta, gniazda czy rośliny pod ochroną.

10. Raportuj

Po zakończonym wydarzeniu wypełnij raport na naszej stronie. Podaj efekty akcji i załącz zdjęcia. W ten sposób Wasza akcja zostanie zaliczona w poczet 28. Akcji Sprzątanie świata – Polska, a Wy otrzymacie od nas certyfikat poświadczający udział w inicjatywie.

* Nie śmiećmy więcej!

I jeszcze jeden punkt, dodatkowy, paradoksalnie – najważniejszy. Nie chodzi przecież o to, żeby tych akcji organizować jak najwięcej. Chodzi o to, by ich liczba malała i by po prostu stawały się coraz mniej potrzebne. Ale to zależy już od nas. I tak jak śpiewał Wojciech Młynarski: „Posprzątajmy sobie w głowach, by nie śmiecić więcej”.

Weekendowe śmieci

W 1998 roku, czyli w 4. finale Akcji Sprzątanie świata – Polska, wzięła udział rekordowa liczba uczestników – aż 2,7 miliona osób! Z raportu wynika, że ze stref zielonych tylko 10 miast zebrano 869 ton śmieci. Były to odpady szklane, plastikowe, puszki aluminiowe i wiele śmieci dzisiaj klasyfikowanych do frakcji zmieszanej (stare ubrania, buty, nienadający się do ponownego wykorzystania papier). Ciekawe, czy po ponad 20 latach w lasach, parkach i na plażach nadal możemy spotkać śmieci? Jakie to odpady i skąd się biorą w miejscach pięknych z natury, tam gdzie wypoczywamy, spacerujemy, spędzamy upragniony urlop?

Zabawa w chowanego

Na polach Aleksandrowskich w Aleksandrowie Łódzkim jak okiem sięgnąć widać majowy, soczyście zielony kolor. Pysznią się wiosennymi barwami rozległe polany z kępami krzewów, szumią drzewa w uroczym lasku. W łódzkim zaś lesie przy ulicy Przybyszewskiego do odpoczynku zachęcają oczka wodne, zacienione naturalne doliny czy maleńkie polany otulone drzewami. We wrocławskim parku Czarna Woda prażące słońce próbuje przebijać się przez gęste korony leciwych drzew, a ochłodę serwuje mały staw, będący pozostałością

starorzecza. Na warszawskim Targówku mieszkańcy stolicy mogą odpoczywać w magicznym miejscu, gdzie można skryć się zarówno w borach, jak i lasach liściastych. Na piaszczystych wzniesieniach sosnom towarzyszą brzozy i dęby, a jesienią kolory drzew zapierają dech w piersi.

To opisy tylko niektórych stref zielonych w polskich miastach, które byłyby wymarzonymi lokalizacjami do wypoczynku mieszkańców, gdyby nie... inwazja śmieci. Głęboko wepchnięte pod krzaki łąpią zielonym i białym okiem szklane butelki, szczerzą się czarno-srebrnym uśmiechem puste puszk. Wstydliwie spoglądają na sprzątających zawinięte kilkakrotnie w jednorazowe foliówki zabrudzone pieluszki, a plastikowe butelki zakopane w ziemię zdają się udawać, że ich tu nie ma. Ogromna opona od traktora, na którą natknęły się ekipy fundacyjne, mocno przyłgnęła do ziemi, owinęła się trawą i ze strachu przed zmianą miejsca nie chciała się dać wykopać. Podobnie buntowały się przed sprzątnięciem z lasu kilometry kabli, porcelanowy sedes i wielkie plastikowe opakowania po paliwie. Jaki sens ma pieczołowite ukrywanie zużytych opakowań, zastanawiamy się podczas PreStartu 27. Akcji Sprzątanie świata – Polska? Po co zadawać sobie trud przywiezienia do lasu trujących środowisko śmieci? I czy Ci, którzy to czynią, potem ze stoickim spokojem, czystym sumieniem i z nadzieją, że im to nie zaszkodzi, zabierają swoje rodziny na łono zatrutej przez nich wcześniej natury?

Nad wodą i pod wodą

Wijąca się przez Polskę rzeka Wisła od dawien dawna jest symbolem łączącym Polaków w jeden naród. W pierwszym dniu Wielkiego Finału Akcji Sprzątanie Świata – Polska wraz z przedstawicielami ambasad Fundacja Nasza Ziemia sprząta zatem w Warszawie brzegi Wisły. Z jednej strony podkreślamy tym faktem międzynarodowy charakter naszej Akcji, której korzenie wywodzą się z Clean Up The World, a z drugiej to, że problem śmieci jest globalny, można by rzec – międzynarodowy, i łączy ludzi. Bo to przecież nie nikt inny, tylko my śmieciemy, ale i my sprzątamy.

W ubiegłym roku podczas finału 27. Akcji ponad 100 przedstawicieli 25 ambasad oczyściło brzeg Wisły po praskiej stronie rzeki z dobrze znanych nam już odpadów. Do odpowiednich worków trafiły plastikowe i szklane butelki, „mokre” chusteczki, pieluszki i opakowania po jedzeniu. Zlokalizowaliśmy też nad brzegami stołecznej rzeki tajne usypisko kapsli od butelek, które z pełną satysfakcją zapakowaliśmy do żółtego worka. Ku naszemu zdumieniu lista śmieci powiększyła się o takie gwiazdy, jak wyłowiona z wiślanej wody hulajnoga, antykwareczne okazy książek oraz wielka, zardzewiała rura kanalizacyjna, którą z dumą na miejsce wywozu odpadów odprowadzili przedstawiciele Ambasady Belgii.

Nie mniej ekscytująco było w Poznaniu, gdzie wraz z ekipą nurków zaproszonych przez magazyn „Perfect Diver” zanurzyliśmy się w odmęty jeziora Strzeszyńskiego. Efektem podwodnych połowów były nie tylko bardzo dobrze znane nam już popularne śmieci łądowe, ale też stare buty, okulary słoneczne różnych marek, męskie slipki kąpielowe oraz kilka

nowych, nieznanym nam okazów. Były to wypełnione betonem plastikowe wiaderka po farbach, które fachowcy znad wody nazwali „odpadami intencjonalnymi”. Jak się domyślamy, pod tym hasłem kryją się „samoróbki” typu kotwice i obciążniki. One niestety też szkodzą!

Kiedy przyjrzeliliśmy się bliżej zebranym od maja do września ubiegłego roku odpadom, stwierdziliśmy z całą pewnością, że są one wynikiem naszej weekendowej niefrasobliwości. Oto do koszyków piknikowych i podręcznych walizek zabieramy ulubione napoje w różnych opakowaniach, coś na ząb (zwykle w pudełeczku z tworzywa sztucznego), pieluszki (jeśli mamy dziecię w odpowiednim wieku) i akcesoria do wytarcia zabrudzonych rączek starszej dziatwy. Rozleniwieni pięknem natury i aurą, wypoczęci i syci, porzucamy wszystko, co zbędne (zwykle nie są to nasi najbliżsi, a właśnie puste opakowania) i w pełni szczęścia udajemy się do domów.

Podczas akcji terenowej w Międzyzdrojach, na plaży przy stanowisku Mobilnej Kwatery Głównej 27. Akcji Sprzątanie świata – Polska, Beata Butwicka zebrała ponad 3 kilogramy papierowych petów.

Czy pomyślałeś, że po Twoim upojnym weekendzie Matka Natura zostaje sama, obciążona trującymi odpadami, zavalona górą śmieci i stara się, jak może, aby następnym razem znów Cię powitać soczystą zielenią, śpiewem ptaków, szumem potoków? Możesz jej pomóc. To proste – wystarczy nie śmiecić!

MYŚLĘ, WIĘC NIE ŚMIECĘ

28. AKCJA
SPRZĄTANIE
ŚWIATA – POLSKA

17-19 WRZEŚNIA 2021

Ami P. Kowalski

Sprzątanie

świata

KOORDYNATOR

Fundacja
Niezła Ziemia

Plakat 28. Akcji Sprzątanie świata – Polska

28. Akcja Sprzątanie świata – Polska została opatrzona hasłem „Myślę, więc nie śmieczę”. Autora plakatu tegorocznej edycji Akcji, Andrzeja Pągowskiego, wybitnego polskiego artysty, inspiracja twórcza zawiodła nie w czasy Kartezjuszowskiego *Cogito ergo sum*, a 140 lat wstecz od dzisiaj, kiedy to Auguste Rodin, francuski rzeźbiarz, stworzył swojego *Myśliciela* – rzeźbę, która przeniknęła tak głęboko do kultury powszechnej.

Linearna forma *Ekologicznego człowieka myślącego* autorstwa Andrzeja Pągowskiego na plakacie tegorocznej Akcji jest zarówno w całości, jak i w każdym obserwowanym obrazie znakomitą lekcją nieśmiecenia. Specyficzna poza, kojarząca nam się ze zmaganiem myślowym, niejako zmusza nas do zastanowienia się nad nawykami związanymi z codziennymi odpadami. To, co już za chwilę przykuwa nasz wzrok, to wszystkie obowiązujące w roku 2021 kolory recyklingu. *Ekologiczny człowiek myślący* Andrzeja Pągowskiego powinien mieć je niejako we krwi, powinny tworzyć jego osobisty układ krążenia, zapewniając zdrowie i siły, a przyszłym pokoleniom czystą Ziemię.

Głowę autor zbudował z żółtej linii, która zwraca naszą uwagę na tony odpadów z tworzyw sztucznych, zalewających morza, oceany, lasy i parki. Również nie bez powodu nasz *Ekologiczny człowiek myślący* ma stopy w kolorze brązowym, łączące się z linią budującą worek z bioodpadami – to piękny symbol nie tylko naszej dbałości o Matkę Ziemię, ale też tego, że to Ona nas karmi. Jasnoblękitna ramka, symbol czystego nieba, która dzieli plakat niejako na dwie części, separując *Ekologicznego człowieka myślącego* od zebranych i posegregowanych śmieci, to stan idealny – świat ludzi nieśmiejących.

Ekspertki zastanawiające się nad fenomenem rzeźby Rodina zgodnie twierdzą, że jego siłą jest to, że mija 140 lat, a my nie przestajemy dumać o *Myślicielu*. Niewątpliwym zaś fenomenem plakatu tegorocznej Akcji Sprzątanie świata – Polska, autorstwa Andrzeja Pągowskiego, będzie fakt, że **zaczniemy myśleć o nieśmieceniu**, bo jak dzisiaj już wiemy: myśl jest emocją, a autor plakatu wyjątkowych emocji dostarczył nam co niemiara!

Co się dzieje z porzuconymi śmieciami?

Zanim wyrzucisz, pomyśl!

1) Niedopałki papierosów:

Od roku do dwóch lat rozkładają się niedopałki papierosów z filtrem, który jest zbudowany z octanu celulozy – substancji nieznannej bakteriom i grzybom odpowiedzialnym za ich rozkład w środowisku. Poza tym papieros, mający w składzie około 200 substancji szkodliwych, nie tylko zatrzuwa organizm palacza, ale też 1 m³ gleby, spowalniając rozwój trawy i koniczyny, czy 100 m³ wody, gdy zostanie wyrzucony do zbiornika wodnego, co zagraża żyjącym w nim organizmom. Nie truj więc natury i nie truj siebie!

2) Puszka po napojach:

Wykonana z aluminium będzie obecna w środowisku nawet 100 lat. Jest śmiertelną pułapką dla owadów, które zwabione zapachem rozkładającego się napoju nie mogą już się z niej wydostać. Tak tracimy na przykład żuki leśne i mrówki – naturalnych sanitariuszy lasu. Tymczasem puszki aluminiowe są cennym surowcem. Segregując je, oszczędzamy wodę, energię i zasoby naturalne.

3) Pielucha jednorazowa:

To kłopot dla środowiska przynajmniej na 500 lat. Za tak długi czas rozkładu odpowiedzialny jest środek zatrzymujący moczu wewnątrz pieluchy oraz tworzywa sztuczne tworzące jej wyściółkę. Szacuje się, że ilość dwutlenku węgla emitowana w związku z produkcją, transportem i rozkładem pieluch użytkowanych w ciągu 2,5 roku przez dziecko wynosi 550 kilogramów. Ten niebezpieczny dla środowiska odpad ze względu na skomplikowany skład powinien trafić do odpowiedniego pojemnika.

One nie znikają!

Zanim wyrzucisz, pomyśl!

4) Chusteczki nawilżające:

W ich składzie oprócz celulozy występują włókna wiskozowe i poliestrowe oraz substancje chemiczne nadające im trwałość, miękkość, a także odpowiednie nawilżenie i zapach. Taki skład powoduje, że nie są biodegradowalne! Zaśmiecając środowisko, mogą powodować bezpośrednie wyciekanie włókien poliestrowych i mikroplastiku do gleby lub wody, co skutkuje zatruciem żyjących w nich organizmów.

5) Butelka PET:

Robi się ją z polietylenu, więc jest odporna na czynniki zewnętrzne. Niewykorzystana do dalszych procesów, polegających na rozdrobnieniu i kolejnym przetworzeniu na podobne opakowania, ale również na polar czy pończochy, leży w naszym otoczeniu od 100 do 1000 lat. Zwierzęta wodne i leśne giną uwięzione w plastikowych pułapkach bądź na skutek zatrucia toksycznym mikroplastikiem powstającym podczas rozkładu tych odpadów.

6) Szklana butelka:

Taki odpad będzie się rozkładać nawet 4000 lat! Wnioskuje się tak na podstawie badań znalezionych szklanych koralików, których pochodzenie datuje się na 2000 lat p.n.e. Pamiętaj, szkło raz wyprodukowane nie ulegnie rozpadowi, za to może być przetwarzane nieskończoną liczbę razy, pod warunkiem że trafi do odpowiedniego pojemnika!

Opracowano na podstawie:

1. Klara Wiger, *Promocja stosowania pieluch wielorazowych jako sposobu ograniczenia ilości odpadów komunalnych*, Krajowa Szkoła Administracji Publicznej, Warszawa 2011.

2. Yuting Zhang, Zongguo Wen, Weichen Lin, Yupeng Hu, Vorada Kosajan, Tingting Zhang, *Life-cycle environmental impact assessment and plastic pollution prevention measures of wet wipes*, "Resources, Conservation & Recycling" 174, 2021 (<https://doi.org/10.1016/j.resconrec.2021.105803>, dostęp: 31.07.2021).

3. Fundacja Nasza Ziemia - Aktualności - 2013-08-29 - Ciekawostki ekologiczne! (dostęp: 30.07.2021).

4. PP_XXVI_2_KOLENDA.pdf (kp.org.pl).

5. Nabici w butelkę: śmieci wpływają na bioróżnorodność lasów | Nauka w Polsce (pap.pl) (dostęp: 27.07.2021).

6. Niedopałki papierosów są bardziej szkodliwe niż plastikowe słomki! (filing.pl)

Materiały do druku.

Sprzątanie świata – Polska Akcja stacjonarna

Materiały edukacyjne

eko**edukacja**

Wstęp do materiału edukacyjnego

Drodzy Nauczyciele,

w ubiegłym roku aż 96% akcji stacjonarnych przeprowadzono z wykorzystaniem materiałów edukacyjnych udostępnionych przez Fundację Nasza Ziemia, co bardzo nas cieszy i zachęca do kontynuowania pracy w tym kierunku. W tym roku proponujemy zadania dla każdego etapu edukacyjnego wokół hasła przewodniego 28. Akcji Sprzątanie świata – Polska 2021: „Myślę, więc nie śmieję”. Liczny udział przedszkolaków w ubiegłorocznej Akcji zrodził również pomysł przygotowania materiału dla wychowania przedszkolnego. Każdy zestaw zadań jest opatrzony komentarzem metodycznym zawierającym wskazówki co do realizacji poszczególnych tematów. Zachęcam do ich wykorzystania w celu wyrabiania nawyku nieśmiecenia od najmłodszych lat.

Wykaz materiałów edukacyjnych:

- 1. „Nie śmiecimy, nie brudzimy – o przyrodę się troszczymy”** – materiał jest przeznaczony dla wychowania przedszkolnego. Zajęcia odnoszą się do wspomnień z wakacji. Na podstawie listu otrzymanego od zwierząt leśnych zwraca się uwagę dzieci na problem śmieci pozostawionych przez turystów.
- 2. „»Myślę, więc nie śmieję« – organizujemy piknik klasowy”** – to zadanie dla uczniów edukacji wczesnoszkolnej. Piknik jest doskonałą formą integracji zespołu klasowego i okazją do zwrócenia uwagi dzieciom na niezaśmiecanie miejsc naszego wypoczynku. Uczniowie są zachęceni do samodzielnego zaprojektowania tego wydarzenia klasowego z dbałością o stan środowiska.
- 3. „Pomyśl, policz, nie śmieć!”** – to wykaz zadań dla drugiego etapu edukacyjnego (klasy IV–VIII) wraz z propozycją przeprowadzenia gry zespołowej. Ich treść dotyczy danych liczbowych z raportu ubiegłorocznej Akcji, które pokazują rozmiar zjawiska zaśmiecania miejsc naszego wypoczynku.

4. „W poszukiwaniu sposobów na nieśmiecenie” – to zestaw zadań do wyboru dla trzeciego etapu edukacyjnego (szkoły ponadpodstawowe), zachęcający młodzież do zapoznania się z wybranymi treściami zawartymi w informatorze 28. Akcji Sprzątanie świata – Polska 2021. Zadania rozwijają umiejętność czytania ze zrozumieniem, samodzielnego sporządzania notatek w formie mapy myśli oraz prowadzenia dyskusji wokół tematu przewodniego Akcji. Jedno z nich jest powiązane z plakatem Andrzeja Pągowskiego, który niewątpliwie skłania do refleksji i może być inspiracją do twórczości literackiej.

Mam nadzieję, że materiały, które dla Państwa przygotowaliśmy, okażą się pomocne przy realizacji akcji stacjonarnych. Będziemy wdzięczni za informacje zwrotne po skorzystaniu z nich, dlatego odrębnym mailem prześlemy do Państwa odpowiednią ankietę.

dr Lena Tkaczyk

**Przewodnicząca Zespołu Metodycznego
w Fundacji Nasza Ziemia**

Wychowanie przedszkolne

„Nie śmiecimy, nie brudzimy – o przyrodę się troszczymy”

Cele:

Zwrócenie uwagi na pozostawianie w czystości miejsc naszego wypoczynku. Kształtowanie nawyku nieśmiecenia. Rozwijanie troski o zwierzęta oraz dbałości o estetykę otoczenia.

Komentarz metodyczny:

Zajęcia odnoszą się do wspomnień z wakacji. Na podstawie listu otrzymanego od zwierząt leśnych zwraca się uwagę dzieci na problem śmieci pozostawionych przez turystów. Do ich przeprowadzenia przydatne będą:

1. ilustracja lasu lub innego miejsca wakacyjnego wypoczynku;

2. kartoniki wielkości kart do gry z ilustracjami lub rysunkami przedstawiającymi różne rodzaje odpadów, takie jak: szklana butelka po napoju, woreczek foliowy, aluminiowe puszki, kartoniki po napojach, opakowania po słodyczach i lodach;
3. małe klocki w kolorach recyklingu: żółty, niebieski, zielony, czarny;
4. kartonowe pudełka na klocki;
5. tablica interaktywna do wyświetlenia ilustracji lub tablica magnetyczna do jej zawieszenia;
6. instrumenty muzyczne: dzwonki, trójkąt, tamburyn, grzechotka, drewnianka, bębenek;
7. materiały plastyczne: kartki z bloku, kredki.

Wprowadzenie:

Przywitanie z dziećmi i zaproszenie ich do wspólnej zabawy przy muzyce (na przykład Mikołaj Rimski-Korsakow, *Lot trzmiela*). Wyznaczona przestrzeń na sali (choćby dywan lub miejsce ogrodzone skakankami) to łąka. Dzieci poruszają się po wydzielonym miejscu, naśladując lot pszczołki. Kiedy muzyka cichnie, każda pszczołka wita się z inną, która jest najbliżej, słowami: „Bzz, bzz, bzz, bardzo cię lubię, bo jesteś...”, druga osoba to odwzajemnia. Zabawa trwa 10–12 tur. [Na podstawie: Monika Litwinow, *Dzień pszczoł*, „Wychowanie w Przedszkolu” 66, 2021]

Zadania kształtujące poznawczy i emocjonalny obszar rozwoju dziecka:

Dzieci siadają w kręgu i oglądają ilustrację lasu. Nauczyciel inicjuje swobodne wypowiedzi dzieci o wakacjach. Odpowiadają na pytania: Gdzie wypoczywały? Co robiły? Co ciekawego im się przydarzyło? Co im się najbardziej w danym miejscu podobało?

Nauczyciel odczytuje dzieciom list od Pszczołki Gai:

Kochane dzieci,

fruwając w poszukiwaniu nektaru kwiatów, odwiedziłam leśną polanę. Tam spotkałam smutne zwierzęta, ponieważ wypoczywający turyści zostawili po sobie mnóstwo śmieci: szklane butelki, woreczki foliowe, puszki, kartoniki po napojach, opakowania po chipsach i po lodach. Zwierzątka nie wiedzą, jak sobie z tym poradzić. Proszę, pomóżcie im!

***Zatroskana
Pszczółka Gaja***

Po odczytaniu listu dzieci wybierają odpowiednie kartoniki przedstawiające wymienione śmieci i przyczepiają je na ilustracji lasu. Przyglądają się jej i oceniają, czy taki las im się podoba. Wymieniają znane im zwierzęta żyjące w lesie i próbują określić, które śmieci są dla nich najbardziej niebezpieczne. Swoją odpowiedź uzasadniają.

Odpowiadają na pytania: Dlaczego trzeba pomóc zwierzętom? Jak możemy to zrobić?

Zabawa ruchowa:

Na wyznaczonym obszarze sali nauczyciel rozmieszcza klocki w kolorach recyklingu symbolizujące śmieci pozostawione przez ludzi w lesie. Dzieci wcielają się w leśne zwierzątka i poruszając się na czworakach, próbują uprzątnąć teren. Zbierają śmieci do pudełek kartonowych oznaczonych odpowiednim kolorem. Przed zabawą nauczyciel instruuje, co gdzie wrzucić. Po zebraniu klocków dzieci zostają podzielone na grupy. Każda z nich liczy klocki zebrane w przydzielonym jej pudełku. Grupy porównują swoje wyniki. Oceniają, których śmieci było najwięcej, a których najmniej.

Refleksja:

Po zabawie dzieci dzielą się refleksjami, czy to zadanie było dla nich łatwe. Jak dużo śmieci mogły jednorazowo zebrać? Nauczyciel opowiada na podstawie grafiki z informatora (str. 21–22), jak śmieci zagrażają roślinom i zwierzętom. Zwraca uwagę na niezaśmiecanie miejsc wypoczynku i dbałość o przyrodę. Następnie dzieci symbolicznie sprzątaję las, odczepiając kartoniki ze śmieciami od ilustracji.

Zabawa muzyczna:

Dzieci w grupach układają melodię na dowolnym instrumencie do hasła:

„Nie śmiecimy, nie brudzimy – o przyrodę się troszczymy!”.

Zadanie plastyczne:

Każde dziecko rysuje swoje ulubione miejsce wypoczynku pozostawione w czystości.

Rysunki tworzą galerię opatrzoną tematem zajęć, zostają sfotografowane i przesłane Pszczółce Gai oraz rodzicom.

Materiał dla I etapu edukacyjnego

„»Myślę, więc nie śmieczę« – organizujemy piknik klasowy”

Cele:

Przygotowanie klasowego pikniku integracyjnego ze szczególnym zwróceniem uwagi na konieczność pozostawienia w czystości miejsca zabawy i wypoczynku. Rozwijanie samodzielności i kreatywności uczniów oraz umiejętności planowania zadań. Kształtowanie postawy odpowiedzialności za stan środowiska w najbliższym otoczeniu.

Komentarz metodyczny:

Po przerwie wakacyjnej piknik jest doskonałą formą integracji zespołu klasowego. Umożliwia wspólną zabawę na łonie natury oraz stwarza okazję do zwrócenia uwagi na problem zaśmiecania miejsc naszego wypoczynku. Warto zachęcić uczniów do samodzielnego zaplanowania klasowego przedsięwzięcia.

Po zapoznaniu ich z celem zadania można podzielić klasę na grupy, aby każda z nich opracowała i następnie zaprezentowała swój pomysł na piknik. Drogą głosowania zostanie wybrany, a następnie zrealizowany pomysł najbardziej ekologiczny, to znaczy najmniej obciążający środowisko śmieciami.

Zadanie wprowadzające:

Dzieci oglądają ilustrację zaśmieconego miejsca wypoczynku po wakacjach zawartą w informatorze Akcji (str. 29) i odpowiadają na pytania: Kto pozostawił te śmieci? Co o tym myślicie? Co zrobić, aby nie zaśmiecać miejsc naszego wypoczynku?

Zadanie do wykonania w grupach (4–5-osobowych):

Zaplanujcie klasowy piknik pod hasłem: „Myślę, więc nie śmieczę”. W swoim planie uwzględnijcie następujące punkty:

1. Gdzie odbędzie się piknik?
2. Co zabierzemy ze sobą?
3. Co będziemy robić w trakcie pikniku? (Zaproponujcie gry, zabawy itp.).
4. Jak będziemy zachowywali się podczas pikniku? (Przygotujcie 2–3 zasady, pamiętając o hasle „Myślę, więc nie śmieczę”).

Wybierzcie lidera grupy, który przedstawi Wasz plan klasie. Drogą głosowania zostanie wybrany i zrealizowany pomysł najbardziej ekologiczny, to znaczy najmniej obciążający środowisko śmieciami.

Materiał dla II etapu edukacyjnego

„Pomyśl, policz i nie śmieć!”

Cele:

Zwrócenie uwagi na rozmiar zjawiska zaśmiecania miejsc naszego wypoczynku na podstawie danych zawartych w Raporcie z 27. Akcji Sprzątanie świata – Polska 2020. Kształtowanie postawy odpowiedzialności za estetykę otoczenia i należytej dbałości o nie. Zachęcanie do angażowania się w wolontariat. Wyrabianie nawyku nieśmiecenia i segregowania odpadów.

Komentarz metodyczny:

Zajęcia można zorganizować w formie gry zespołowej lub quizu online. Do przeprowadzenia gry potrzebne będą:

1. 8 kopert z zadaniami (po 4 na zespół);
2. 22 koperty z odpowiedziami i wskazówkami do zadań (przy 1 zadaniu – 4 koperty, przy następnych po 3 dla zespołu);

3. 2 różne zestawy odpadów – po jednym z każdej frakcji: zielonej, żółtej i czarnej, na przykład:
 - zestaw 1: szklany słoik, plastikowa butelka, opakowanie po chipsach,
 - zestaw 2: puszka aluminiowa, kartonik po soku, szklana butelka;
4. 2 pudełka kartonowe na śmieci (po jednym dla każdego zespołu);
5. 4 pojemniki w kolorach recyklingu: żółty, zielony, niebieski, czarny;
6. przybory do pisania dla każdego zespołu.

Należy przygotować koperty z zadaniami, które zostaną umieszczone w różnych punktach pomieszczenia, gdzie będzie prowadzona gra. Punkty są oznaczone symbolem odpowiedniego odpadu.

Przebieg gry:

Uczniowie zostają podzieleni na dwa zespoły. Każdy z nich otrzymuje pudełko na śmieci oraz kopertę z pierwszym zadaniem. Po jego rozwiązaniu uczniowie odszukują poprawną odpowiedź na jednej z czterech kopert. Koperta z prawidłowym wynikiem zawiera komunikat: „Gratulacje! Udzieliliście prawidłowej odpowiedzi. Poszukajcie na sali **(podać nazwę odpadu)**, gdzie ukryte jest następne zadanie dla Was. Śmieci zabierzcie ze sobą!”.

Na każdej kolejnej stacji oznaczonej danym odpadem uczniowie znajdują kopertę z zadaniem i trzy koperty, na których widnieją odpowiedzi. W kopercie z prawidłową odpowiedzią jest następna wskazówka do dalszych poszukiwań.

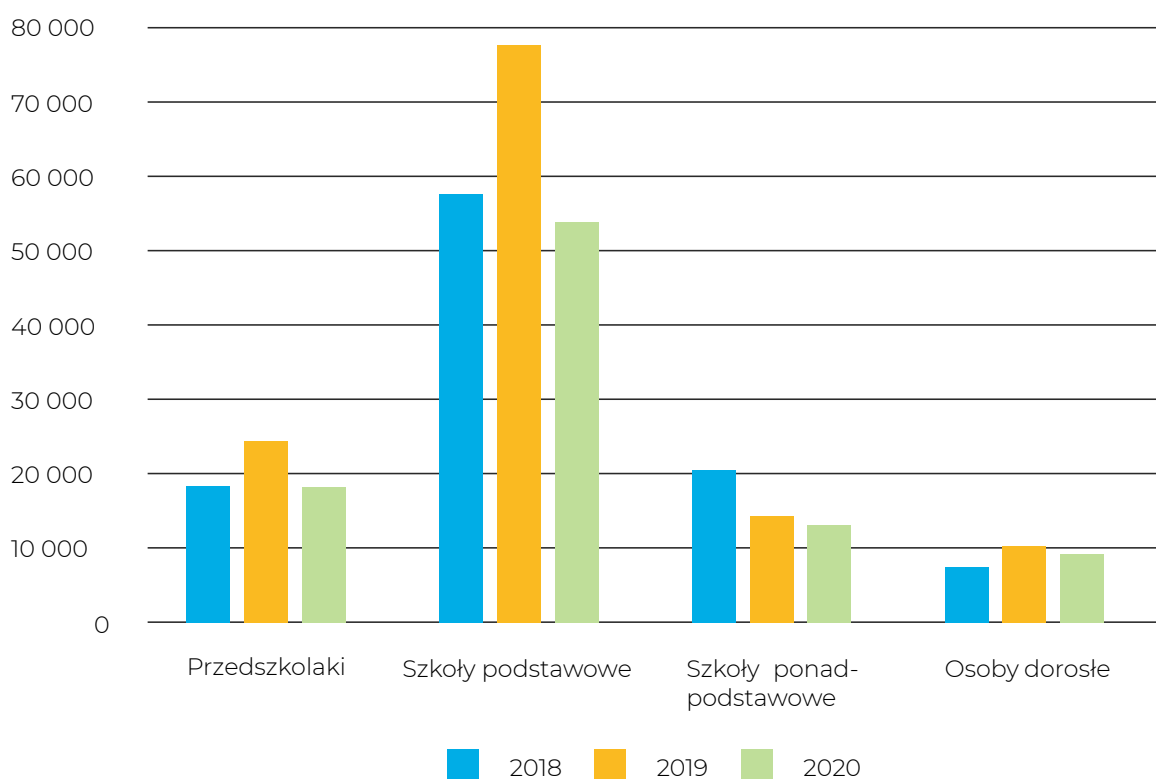
Gra kończy się, gdy zespół zbierze wszystkie śmieci i właściwie je posegreguje. Ważne, aby papier, na którym były zapisane zadania, też znalazł swoje miejsce w odpowiednim pojemniku na śmieci. Zwycięża zespół, który prawidłowo wykonał wszystkie zadania.

Zadanie 1.

Wykres przedstawia liczbę wolontariuszy biorących udział w Akcji Sprzątanie świata – Polska w latach 2018–2020. Odczytaj z niego:

— zespół 1: W którym roku najmniej wolontariuszy wzięło udział w Akcji?

— zespół 2: W którym roku najwięcej wolontariuszy wzięło udział w Akcji?

Zadanie 2.

Poniżej przedstawiono liczbę wolontariuszy, którzy wzięli udział w Akcji Sprzątanie świata – Polska 2020. Oblicz:

— zespół 1: O ile mniej osób dorosłych wzięło udział w ubiegłorocznej Akcji w porównaniu z uczniami szkół podstawowych?

— zespół 2: O ile więcej uczniów szkół podstawowych wzięło udział w ubiegłorocznej Akcji w porównaniu z uczniami szkół ponadpodstawowych?

18 538

przedszkolaków

54 326

uczniów szkół
podstawowych

1382

uczniów szkół
ponadpodsta-
wowych

9462

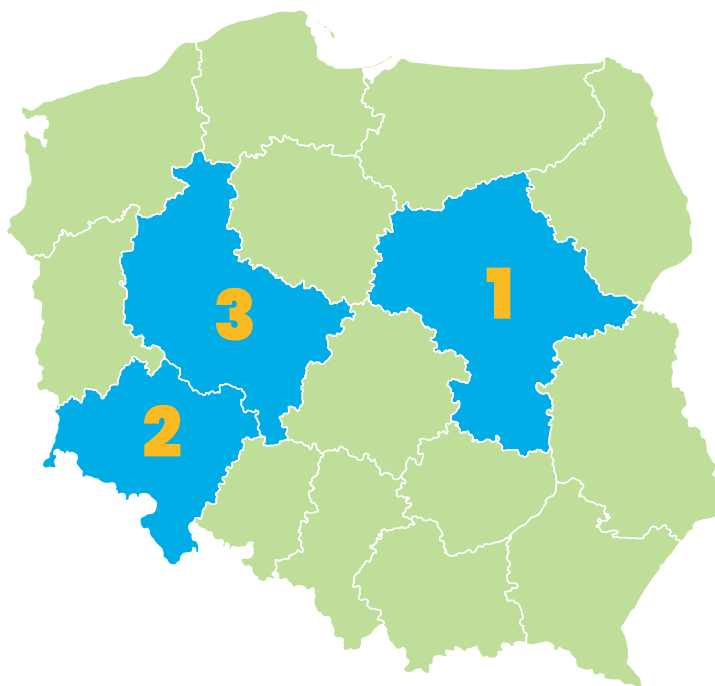
osoby dorosłe

Zadanie 3.

Na mapie oznaczono cyframi województwa, które osiągnęły największą frekwencję podczas 27. Akcji Sprzątanie świata – Polska 2020:

— zespół 1: Podaj nazwę województwa oznaczonego cyfrą 1;

— zespół 2: Podaj nazwę województwa oznaczonego cyfrą 2.

Zadanie 4.

W 27. Akcji Sprzątanie świata – Polska 2020 zebrano łącznie 13 513 worków śmieci. Oblicz:

— zespół 1: Jaki procent z całkowitej liczby zebranych worków stanowiły worki frakcji czarnej?

.....

— zespół 2: Jaki procent z całkowitej liczby zebranych worków stanowiły worki niepodzielone na frakcje?

.....

2479

worków frakcji
żółtej

2382

worków frakcji
czarnej

1540

worków frakcji
zielonej

7112

worków
niepodzielonych
na frakcje

Zadanie zamykające grę (znajduje się w kopercie z prawidłową odpowiedzią na zadanie 4.):

— zespół 1 i 2: „Gratulacje, prawidłowo rozwiązaście wszystkie zadania. Zebrane śmieci umieśćcie w odpowiednim pojemniku, pamiętając o zasadach segregacji”.

Materiał dla III etapu edukacyjnego

„W poszukiwaniu sposobów na nieśmiecenie”

Cele:

Kształtowanie postawy odpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego, rozwijanie kreatywności i umiejętności prowadzenia dyskusji metodą metaplanu oraz tworzenia notatek z zastosowaniem mapy myśli.

Komentarz metodyczny:

Uczniowie zapoznają się z tekstem w informatorze, zatytułowanym „Weekendowe śmieci” (str. 16–18). Na jego podstawie tworzą notatkę w formie graficznej – mapę myśli. Swoje notatki porównują i uzupełniają, pracując w parach.

Instrukcja do tworzenia mapy myśli jest dostępna na stronie:

<https://jaksieuczyc.pl/jak-tworzyc-mapy-mysli/>.

Notatki można też opracować z użyciem narzędzi dostępnych na stronie:

<https://digitalyouth.pl/5-narzedzi-tworzenia-map-mysli/>.

Kolejne zadanie to praca w zespołach kilkusobowych, w których prowadzona jest dyskusja wokół hasła przewodniego 28. Akcji Sprzątanie świata – Polska 2021: „Myślę, więc nie śmieczę”. Przebieg dyskusji dobrze jest zobrazować graficznie w formie plakatu według szablonu metaplanu. Do przeprowadzenia dyskusji przydatne będą:

1. karteczki samoprzylepne w kilku kolorach (każda grupa otrzymuje inny kolor),
2. arkusze papieru formatu A2 (po jednym dla każdej grupy),
3. kolorowe markery.

Arkusze należy podzielić na 4 kolejno ponumerowane ćwiartki, w każdej zostaje zapisane odpowiednie pytanie: 1) Jak jest? (pytanie o diagnozę stanu aktualnego); 2) Jak powinno być? (pytanie ma sprowokować odpowiedzi wskazujące możliwości poprawy sytuacji);

3) Dlaczego nie jest tak, jak być powinno? (uczniowie powinni zastanowić się nad przyczynami powstałych nieprawidłowości); 4) Co możemy zrobić? (wnioski – pomysły na rozwiązanie sytuacji). Wnioski ze wszystkich plakatów mogą być zebrane jako wspólne rozwiązanie problemu.

Przebieg zajęć:

1. podział klasy na grupy,
2. przygotowanie plakatu (szablon w zadaniu dla uczniów),
3. przedstawienie problemu (na podstawie danych z informatora),
4. określenie czasu dyskusji,
5. tworzenie plakatów w grupach.

Na kolorowych karteczkach samoprzylepnych każdy uczeń notuje swoje pomysły będące odpowiedziami na każde z postawionych pytań i przykleja je w odpowiedniej ćwiartce. Następnie w grupach prowadzona jest dyskusja nad zgromadzonymi odpowiedziami. Opracowane plakaty powinny być wywieszane w widocznym miejscu i omówione. Zajęcia kończą się wspólnie sformułowanymi wnioskami w postaci odpowiedzi na pytanie: **Co możemy zrobić, aby śmieci w naszym otoczeniu było mniej?**

Kolejne zadanie to refleksja nad plakatem tegorocznej Akcji.

NOTATKI:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

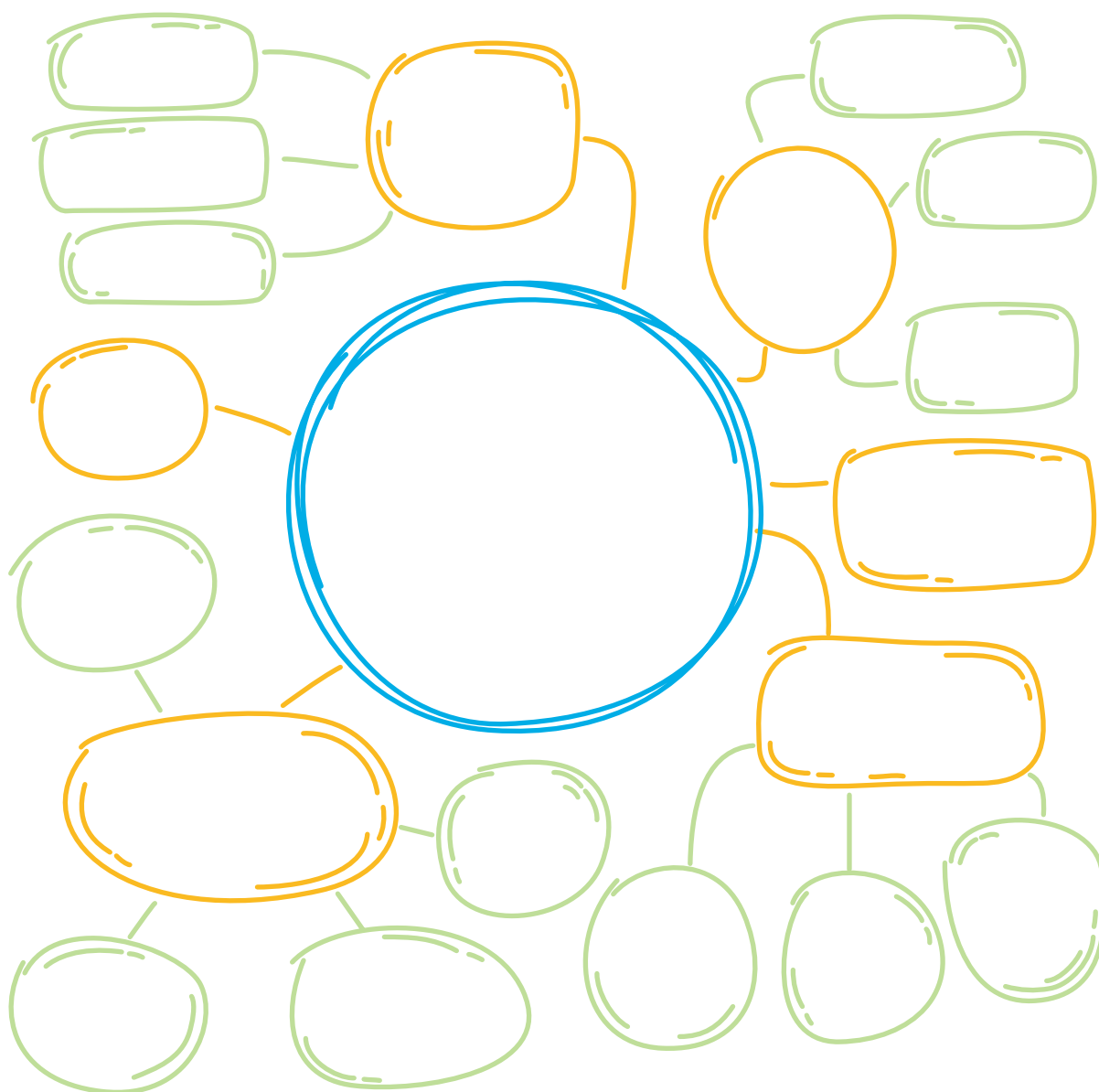
.....

Zadanie 1.

Zapoznaj się z artykułem pod tytułem „Weekendowe śmieci” zamieszczonym w Informatorze 28. Akcji Sprzątanie świata – Polska 2021 (str. 16–18) Na jego podstawie wykonaj mapę myśli, w której umieścisz najważniejsze Twoim zdaniem informacje zawarte w tekście.

Konstruując mapę, kieruj się następującymi zasadami: 1) hasło główne: „Weekendowe śmieci” umieść na środku kartki; 2) od hasła głównego poprowadź kilka gałęzi, na których znajdą się hasła bezpośrednio z nim związane; 3) do zapisanych haseł dodaj kolejne gałęzie objaśniające każde z nich.

Przykład szablonu mapy myśli:

Zadanie 2.

Na podstawie grafiki z informatora: **Co się dzieje z porzuconymi śmieciami?** (str. 21–22) przeprowadźcie dyskusję, a jej wyniki zaprezentujcie w formie plakatu. Następnie porównajcie swój plakat z pozostałymi grupami i sformułujcie wnioski, odpowiadając na pytanie: **Co możemy zrobić, aby śmieci w naszym otoczeniu było mniej?** Przedstawcie je szerszej grupie odbiorców, na przykład na stronie internetowej szkoły lub w lokalnych mediach.

Szablon metaplanu do zilustrowania przebiegu dyskusji:

The template is a metaplan diagram for a discussion. It consists of a central circle and four surrounding quadrants, all on a yellow background. The central circle contains the text "myślę, więc nie śmieczę" in a green, cursive font, with "więc" in a smaller, bold, black font, and "nie śmieczę" in a bold, black font. The four quadrants are separated by white lines and each contains a question in a blue, rounded rectangle at the top. The quadrants are filled with white dotted lines for writing.

1. Jak jest?
(opisz, na czym polega problem)

2. Jak powinno być?

3. Dlaczego nie jest tak, jak być powinno?

4. Co możemy zrobić?

myślę, więc nie śmieczę

Zadanie 3.

Refleksje wokół plakatu Andrzeja Pągowskiego „Myślę, więc nie śmieję”

A. Obejrzyj plakat (str. 19), uruchom swoją wyobraźnię i odpowiedz na pytania:

1. Kto to jest? Kim jest ten człowiek?
2. O czym myśli?
3. Co symbolizują kolorowe linie?
4. Jak długo będzie tak siedział?

B. Zapoznaj się z interpretacją autora oraz zespołu Fundacji Nasza Ziemia (str. 20) i podaj propozycje 2–3 pytań związanych z plakatem, które zadasz swoim kolegom i koleżankom.

1.
2.
3.

C. Swoje refleksje wokół tematu plakatu przedstaw w dowolnej formie literackiej.

NOTATKI:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Patronat Honorowy Akcji Sprzątanie świata – Polska

Partnerzy i darczyńcy

Z całego serca dziękujemy tym wszystkim, którzy na co dzień dbają o miejsca piękne z natury i wspierają działania Fundacji Nasza Ziemia:

SCHENKER

NEWSPOINT

BRAND24

ZING

Koordinator Akcji Sprzątanie świata – Polska 2021

Sprzątanie

świata

Fundacja Nasza Ziemia

www.naszaziemia.pl

facebook.com/naszaziemia

[@naszaziemia](https://twitter.com/naszaziemia)

Fundacja Nasza Ziemia

ul. Żurawia 6/12, 00-503 Warszawa

Zarząd Fundacji Nasza Ziemia

NIP: 525-19-68-693

REGON: 01-09-53-867

KRS: 0000137164

Adres korespondencyjny

ul. Robotnicza 42 A, 53-608 Wrocław

myśle,
więc
nie śmieczę

